

פרק ג

**נתונים כמותיים
בתחום הביטוח**

1.1 מבוא

ענפי ביטוח כללי כוללים את כל ענפי הביטוח שאינם ביטוח חיים או ביטוח בריאות, ומתרכזים בשני תחומים עיקריים:

- ביטוחי חבויות - רכב חובה, אחריות מקצועית, צד ג', אחריות מעבידים ואחריות המוצר;
- ביטוחי רכוש - רכב רכוש, אובדן רכוש, מקיף דירות, מקיף בתי עסק, ביטוח הנדסי וכד'.

בשנת 2019 פעלו בתחום הביטוח הכללי בישראל 18 חברות¹ ב-15 ענפים. סך דמי הביטוח שגבו החברות הסתכמו בכ- 23.2 מיליארד ש"ח, חלה עלייה מינורית של כ- 0.4% בהשוואה לגבייה בשנת 2018.

1.2 דמי ביטוח

לוח ג-1 מפרט את דמי הביטוח ברוטו בענפי הביטוח הכללי בשנים 2017-2019, את שיעור השינוי בכל אחד מן הענפים ואת חלקם היחסי של דמי הביטוח בכל ענף מכלל דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי.

לוח ג-1 סך דמי הביטוח ברוטו, לפי ענפי ביטוח כללי, 2017-2019 (במיליוני ש"ח, באחוזים)

שינוי בדמי הביטוח			התפלגות לפי ענפים			2019	2018	2017	
2018/2019	2017/2018	2016/2017	2019	2018	2017				
-2.3%	6.5%	2.2%	37.0%	38.0%	37.5%	8,593	8,797	8,263	רכב רכוש
1.0%	3.9%	3.4%	23.2%	23.1%	23.3%	5,383	5,332	5,132	רכב חובה
4.2%	-0.9%	0.9%	9.4%	9.0%	9.5%	2,171	2,083	2,101	אובדן רכוש + מקיף בתי עסק
3.3%	4.7%	3.0%	7.9%	7.7%	7.7%	1,841	1,782	1,702	מקיף דירות
1.9%	5.3%	4.3%	5.7%	5.6%	5.5%	1,312	1,287	1,222	אחריות מקצועית
6.6%	4.9%	5.9%	4.9%	4.6%	4.6%	1,129	1,059	1,009	צד ג'
-9.8%	17.4%	2.1%	3.3%	3.6%	3.2%	757	839	714	סיכונים אחרים
4.3%	1.9%	7.9%	2.5%	2.4%	2.5%	584	560	549	אחריות מעבידים
5.3%	-1.6%	9.0%	2.0%	1.9%	2.0%	455	432	439	ביטוח הנדסי
4.3%	6.2%	5.5%	1.3%	1.2%	1.2%	292	280	264	אחריות המוצר
0.4%	5.5%	0.3%	1.1%	1.1%	1.1%	253	252	239	בנקים למשכנתאות
-1.1%	-7.1%	6.2%	0.7%	0.8%	0.8%	172	174	187	מתענים בהובלה
-1.4%	5.7%	1.5%	0.6%	0.6%	0.6%	146	148	140	ביטוח אשראי
7.5%	12.2%	-5.6%	0.2%	0.2%	0.2%	43	40	36	כלי טיס וכלי שייט
32.3%	28.7%	49.2%	0.4%	0.3%	0.2%	86	65	50	ענפי עודף אחרים
0.4%	4.9%	3.0%	100.0%	100.0%	100.0%	23,217	23,128	22,048	סה"כ

[מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות]

¹ מנורה מבטחים החזיקה בע"מ מחזיקה בבעלות מלאה במנורה חברה לביטוח בע"מ ובשומרה חברה לביטוח בע"מ. יחד עם זאת, בדוח זה שתי החברות מוצגות בנפרד.

בשנת 2019 המשיכה מגמת העלייה בדמי הביטוח בענף רכב חובה לעומת זאת ענף רכב רכוש עבר למגמת ירידה. ניתן להסביר את שיעור השינוי בענף רכב חובה בשל העלייה במצבת כלי הרכב המבוטחים בשנת 2019. על אף העלייה במספר הרכבים המבוטחים אשר עומדת על 4%, נראה כי לאור התחרות בענף - מגמת העלייה בדמי הביטוח בענף רכב רכוש נבלמה.

סך דמי ביטוח ברוטו בביטוח כללי, לפי קבוצות וחברות ביטוח, 2019-2016 (במיליוני ש"ח, באחוזים)

לוח ג-2

שיעור השינוי בדמי ביטוח			נתח שוק				דמי ביטוח ברוטו				
2018/2019	2017/2018	2016/2017	2019	2018	2017	2016	2019	2018	2017	2016	
1.3%	9.9%	1.1%	14.9%	14.7%	14.1%	14.3%	3,452	3,407	3,100	3,067	הראל
-0.1%	3.6%	8.9%	12.1%	12.1%	12.3%	11.6%	2,803	2,807	2,711	2,488	הפניקס
0.6%	2.4%	3.7%	10.1%	10.1%	10.4%	10.3%	2,355	2,340	2,286	2,204	כלל
-0.5%	-5.4%	2.1%	9.8%	9.8%	10.9%	11.0%	2,266	2,277	2,408	2,360	מנורה
-3.1%	9.2%	-9.8%	10.0%	10.4%	9.9%	11.4%	2,323	2,394	2,193	2,431	מגדל
2.0%	1.9%	-1.7%	8.8%	8.6%	8.9%	9.3%	2,039	1,998	1,961	1,994	איילון
-3.4%	7.2%	15.7%	8.7%	9.0%	8.8%	7.8%	2,012	2,080	1,940	1,678	ביטוח ישיר
13.9%	2.0%	-4.6%	5.3%	4.6%	4.7%	5.1%	1,232	1,061	1,040	1,091	הכשרה
-7.3%	-3.0%	0.3%	3.9%	4.2%	4.5%	4.7%	905	971	1,001	997	שומרה
2.2%	7.2%	8.6%	3.6%	3.5%	3.5%	3.3%	835	817	762	701	AIG
4.6%	19.2%	44.4%	5.2%	5.0%	4.4%	3.2%	1,217	1,161	974	675	שלמה
-5.9%	-2.3%	-6.4%	2.0%	2.1%	2.3%	2.5%	461	488	499	534	ביטוח חקלאי
-11.4%	3.4%	-3.4%	2.1%	2.3%	2.4%	2.5%	483	538	520	538	שירביט
3.9%	-1.6%	-1.6%	1.8%	1.7%	1.8%	1.9%	407	391	397	404	קרן נזקי טבע
-9.8%	11.4%	-7.0%	0.5%	0.5%	0.5%	0.6%	112	123	110	118	ב.ס.ס.ח.
-126.3%	133.6%	9.7%	0.3%	0.8%	0.4%	0.3%	80	181	78	71	אשרא
0.0%	-1.1%	14.1%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	49	49	50	44	קרנית
-560.0%	25.4%	31.5%	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%	5	33	26	20	ענבל
607.1%	0.0%	0%	0.4%	0.1%	0%	0%	85	14	0	0	ליברה
2500%	0.0%	0%	0.4%	0%	0%	0%	100	4	0	0	ווישור
0.4%	4.9%	3.0%	100.0%	100%	100%	100%	23,217	23,128	22,048	21,397	סה"כ

[מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות]

1.3 מדדי ריכוזיות ונתח שוק

הריכוזיות בענף מצביעה על רמת התחרות בו: ריכוזיות גבוהה מצביעה בדרך כלל על תחרות מועטה. לוח ג-3 מציג שלושה מדדי ריכוזיות לשנת 2019 בענפי ביטוח מרכזיים בהשוואה לשנים הקודמות ולשנת 2000:

1. מדד הרפינדל - הירשמן (מדד HHI) - סכום ריבועי נתח השוק של כל קבוצות או חברות ביטוח. נתח השוק של כל קבוצה או חברה מחושב כיחס שבין דמי ביטוח ברוטו שגבתה חברה לבין סך דמי הביטוח בענף. כל המדדים נעים בין 0 ל-1. יחס של 1 מבטא ריכוזיות מקסימלית - בענף פועלת חברה אחת בלבד.

2. מדד יחס הריכוזיות CR3 (Concentration Ratio) - סכום נתחי השוק של שלוש הקבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.

3. מדד יחס הריכוזיות CR5 (Concentration Ratio) - סכום נתחי השוק של חמש הקבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.

לוח ג-3 | מדדי ריכוזיות בביטוח כללי, לפי ענפי ביטוח, 2017-2019

CR5				CR3				הרפינדל - הירשמן (HHI)				
2019	2018	2017	2000	2019	2018	2017	2000	2019	2018	2017	2000	
54%	54%	52%	60%	34%	34%	32%	49%	0.09	0.09	0.09	0.29	רכב חובה
58%	60%	59%	49%	38%	39%	41%	35%	0.09	0.10	0.10	0.16	רכב רכוש
61%	62%	64%	63%	39%	39%	40%	47%	0.10	0.10	0.10	0.25	מקיף דירות
76%	77%	76%	62%	52%	52%	52%	46%	0.14	0.14	0.14	0.22	אחריות מעבידים
78%	77%	77%	62%	57%	54%	56%	47%	0.15	0.14	0.15	0.22	אובדן רכוש + מקיף בתי עסק
70%	70%	72%	81%	41%	46%	47%	68%	0.13	0.12	0.13	0.58	ביטוח הנדסי
77%	78%	78%	62%	46%	59%	58%	47%	0.16	0.17	0.17	0.22	ענפי אחריות אחרים
90%	91%	93%	-	70%	70%	72%	-	0.21	0.21	0.21	-	בנקים למשכנתאות
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	95%	0.51	0.51	0.53	0.63	ביטוח אשראי
57%	57%	58%	43%	37%	37%	37%	31%	0.09	0.09	0.09	0.12	סה"כ

[מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות]

בענף ביטוח אשראי פועלות שתי חברות ביטוח (כלל אשראי וב.ס.ס.ח.), לפיכך מדדי יחס הריכוזיות CR3 ו-CR5 עומדים על 100% בענף זה. בענף הבנקים למשכנתאות (שיווק באמצעות סוכנויות אשר בבעלות בנקים למשכנתאות) פעילות רק 9 חברות, כאשר חלקן אינן משווקות פוליסות חדשות והכרמיות המתקבלות אצלן הן תוצאה של פוליסות ששווקו בעבר כך שנתח השוק שלהן אינו משמעותי, מה שמביא ליחס ריכוזיות גבוה, בעיקר ביחס CR5.

סה"כ	סיכונים אחרים	ביטוח אשראי	ענפי עורך אחרים	מטענים בהובלה	כלי טיס וכלי שייט	בנקים למשכנתאות	ביטוח הנדסי	אחריות המוצר	אחריות מקצועית	צד ג'	אחריות מעבידים	מקיף דירות	אובדן רכוש ומקיף בתי עסק	רכב רכוש	רכב חובה	שם החברה
14.9%	4.6%	0.0%	0.0%	20.9%	9.9%	34.0%	13.0%	22.3%	42.3%	18.6%	23.6%	12.7%	24.3%	9.9%	12.0%	הראל
10.1%	9.0%	58.4%	11.7%	15.0%	4.1%	22.4%	14.3%	7.7%	5.1%	14.9%	11.3%	11.5%	17.0%	7.9%	8.5%	כלל
9.8%	3.0%	0.0%	35.2%	8.2%	6.9%	10.3%	11.2%	9.7%	12.2%	6.8%	7.4%	10.2%	7.4%	11.8%	8.4%	מנורה
12.1%	4.7%	0.0%	20.0%	26.3%	34.5%	13.7%	9.3%	14.1%	9.6%	13.5%	13.3%	13.7%	15.5%	12.3%	10.6%	הפניקס
10.0%	1.1%	0.0%	0.0%	25.4%	7.6%	0.8%	18.7%	14.8%	6.9%	13.3%	15.4%	12.2%	12.1%	9.7%	9.0%	מגדל
8.8%	1.4%	0.0%	31.5%	2.2%	26.2%	9.7%	13.0%	12.7%	14.6%	16.1%	12.0%	5.2%	9.4%	8.3%	7.6%	איילון
8.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	7.5%	0.0%	0.0%	0.3%	1.3%	0.2%	11.3%	0.1%	14.1%	10.2%	אי.די.אי
5.3%	3.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	7.9%	6.6%	2.2%	8.1%	8.3%	4.4%	5.5%	5.6%	5.6%	הכשרה
5.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.8%	0.0%	0.2%	0.1%	0.5%	0.4%	4.3%	0.2%	5.7%	11.8%	ש.שלמה
3.9%	0.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	1.4%	0.9%	4.4%	0.7%	5.7%	5.4%	שומרה
2.0%	1.0%	0.0%	0.0%	2.1%	0.0%	0.0%	2.8%	7.4%	0.9%	3.9%	4.4%	1.2%	5.2%	1.5%	1.4%	ביטוח חקלאי
3.6%	0.0%	0.0%	1.7%	0.0%	0.0%	0.9%	0.3%	3.6%	5.6%	1.5%	1.5%	6.8%	2.2%	4.3%	3.3%	AIG
2.1%	0.5%	0.0%	0.0%	0.0%	10.8%	0.0%	9.4%	1.0%	0.4%	0.2%	1.3%	2.1%	0.1%	2.5%	3.0%	שירביט
1.8%	53.5%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	קרן זקי טבע
0.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.9%	קרנית
0.5%	6.8%	41.6%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	ב.ס.ס.ח.
0.3%	10.5%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	אשרא
0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	0.0%	0.0%	ענבל
0.4%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.6%	0.6%	ליברה
0.4%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	1.6%	ווישור
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	סה"כ

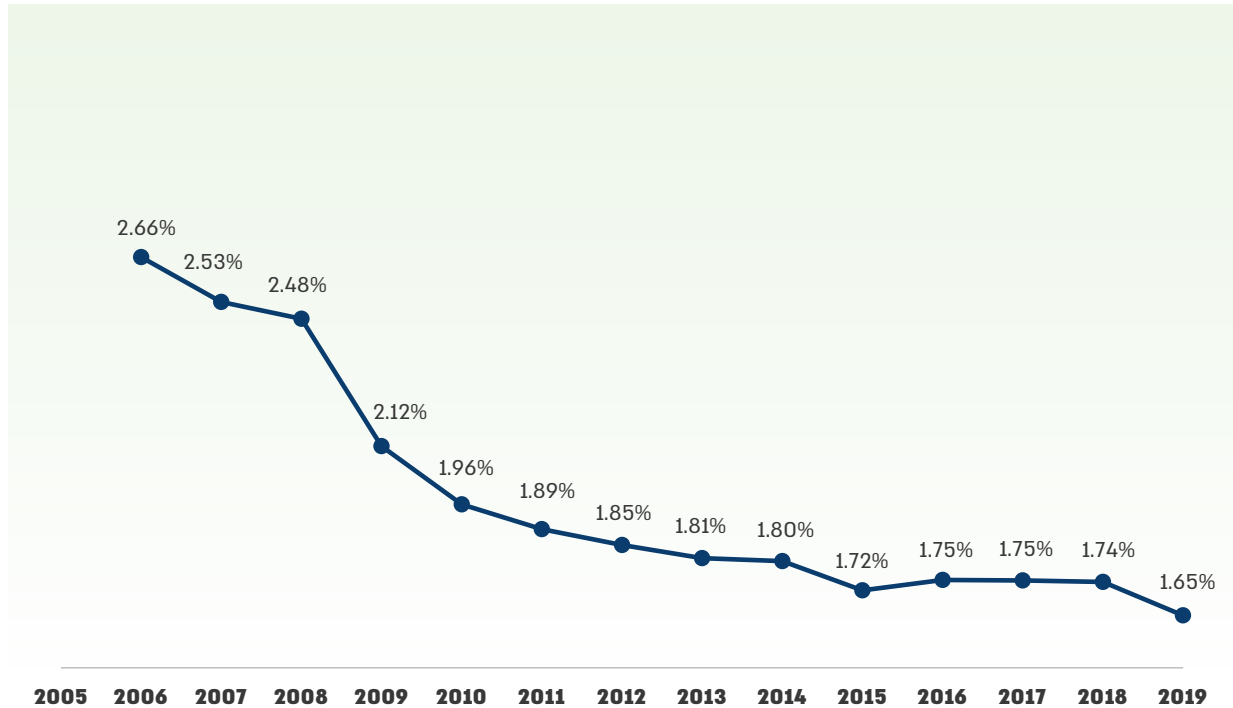
[מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות]

1.4 היקף הפעילות בביטוח כללי

שיעור דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי, ביחס לתוצר², 2006-2019

תרשים ג-1

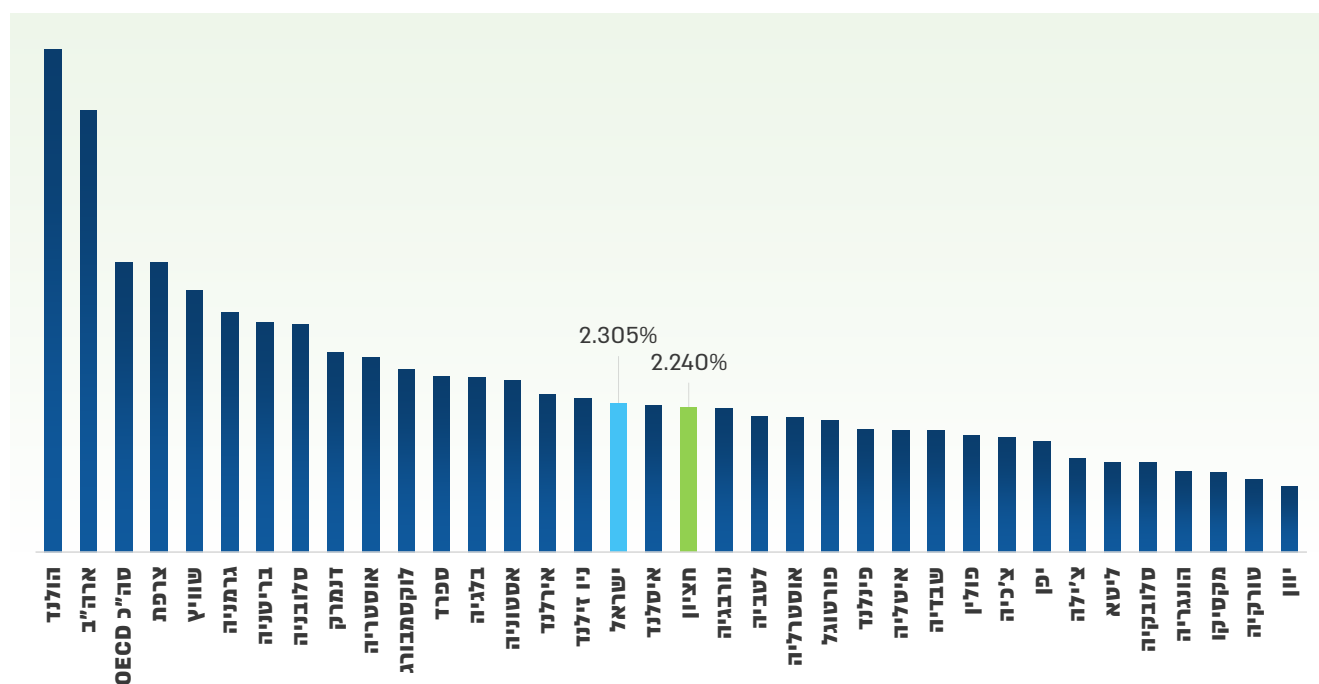
[מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון]

מתרשים ג-1 ניתן לראות כי שיעור הפרמיות ביחס לתוצר ירד לאחר שעמד על יחס דומה בארבע השנים האחרונות (2015-2018).

ניתן להסביר את הירידה כשילוב של צמיחה חיובית שגרמה לעלייה בתמ"ג לצד התמתנות בקצב עליית שיעור דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי.

² בסיס הנתונים של הבדיקה הינו תוצר מקומי גולמי, במחירי שוק שוטפים

[מקור: OECD Statistics Portal ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון]

בתרשים ג-2 מוצג בהשוואה בינלאומית יחס דמי הביטוח לתוצר. נתון זה מייצג את מידת התפוצה של ביטוח כללי במשק במדינות ה-OECD בשנת 2019.

מתרשים זה עולה כי סך הפרמיות בענפי ביטוח כללי בישראל³ ביחס לתמ"ג בשנת 2019 היה נמוך לעומת היחס ברוב מדינות ה-OECD, ועמד על 2.305% מתוך התמ"ג, אך היה גבוה מהחציון במדינות ה-OECD אשר הינו 2.240%.

³ במדינות ה-OECD מסווגים כל ענפי הביטוח שאינם ביטוח חיים (non-life insurance lines) בענפי ביטוח כללי. לצורך ההשוואה, בנתונים שבתרשים ג-2 סווגו ענפי ביטוח כללי בישראל בדרך הזאת.

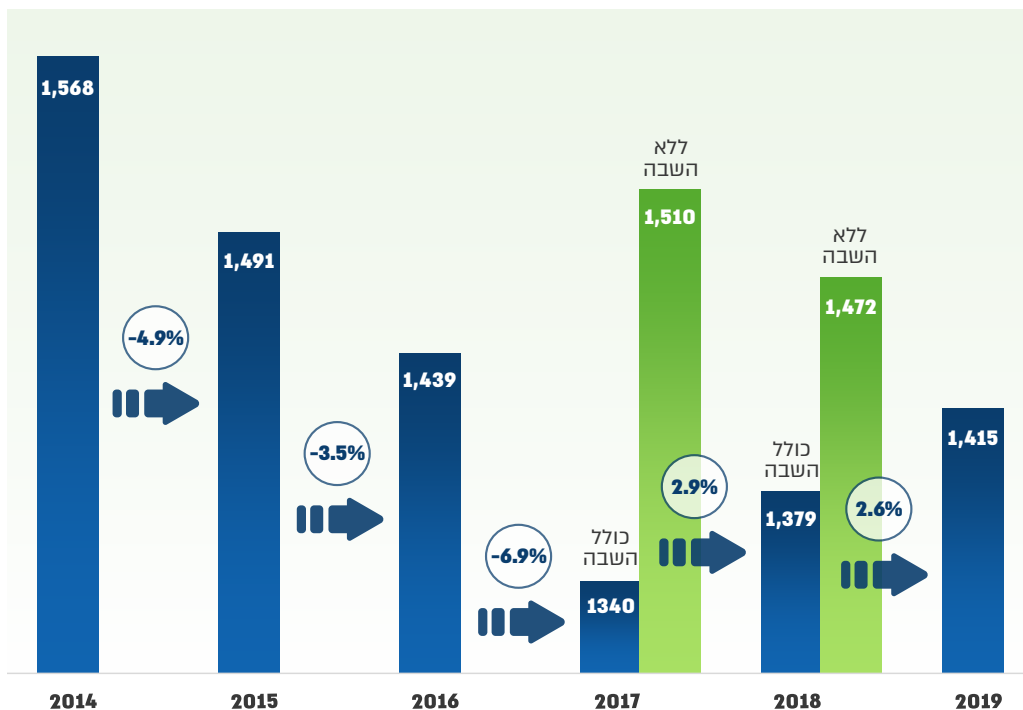
1.5 נתונים נבחרים בענף רכב חובה

1.5.1 פרמיה ממוצעת

דמי הביטוח הממוצעים לכלי רכב פרטיים ומסחריים עד 3.5 טון עלו בשנת 2019 בכ-3%. הגידול נבע מסיום ההנחה שניתנה לציבור המבוטחים בגין השבת הכספים העודפים שהצטברו בחשבון קרנית. בשנת 2017 ההנחה עמדה על 13% מדמי הביטוח ששולמו על ידי ציבור המבוטחים, ואילו בשנת 2018 ההנחה עמדה על 7% (בשנים 2017 ו-2018 הושבו לציבור המבוטחים בסך הכל כמיליארד ש"י, ובכך הושב מלוא העודף שהיה קיים בחשבון קרנית נכון למועד זה). אומנם היינו אמורים לראות גידול של 7% בדמי הביטוח הממוצעים (בגובה ההנחה שניתנה בשנת 2018) אך בפועל הגידול עמד על כ-3% בלבד, וזאת עקב כניסתם לשוק של רכבים יותר בטיחותיים המצוידים במערכות בטיחות מצילות חיים בגינן ניתנו הנחות משמעותיות על ידי חברות הביטוח, וכן עקב המשך התחרות בענף. יצוין כי ללא ההשבה מקרנית היינו אמורים לראות ירידה של כ-4% בדמי הביטוח הממוצעים.

פרמיה ברוטו ממוצעת לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בענף ביטוח רכב חובה⁴

תרשים ג-3

[מקור: נתוני מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה, ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון]

⁴ עד 2016 כולל, הפרמיה ברוטו חושבה בהתבסס על הפרמיה נטו לפי דיווחי החברות למפעיל המאגר הסטטיסטי. החל משנת 2017, הפרמיה ברוטו הינה בהתאם לפרמיה ברוטו שדווחה למפעיל המאגר ע"י החברות.

1.5.2 מימון ביטוח חובה לאופנועים ב"פול"

פקודת ביטוח רכב מנועי⁴ מחייבת כל משתמש ברכב מנועי להחזיק פוליסת ביטוח המכסה נזקים לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונת דרכים. מרבית האופנועים במדינה מבוטחים בתאגיד ה"פול", אשר נועד, בין היתר, לבטח את המשתמשים ברכב מנועי שלא הצליחו להשיג כיסוי ביטוחי אצל מבטח. על פי הדוחות הכספיים של ה"פול" לשנת 2019, כ-67% ממבוטחי ה"פול" הם בעלי אופנועים⁵.

בשנת 2019 חלה עלייה של כ-5% במספר רוכבי האופנועים המבוטחים בביטוח חובה במסגרת ה"פול" (מ-110,229 בשנת 2018 ל-115,626 בשנת 2019), אך שיעור מסה"כ הכלים המבוטחים ב"פול" ירד עקב הגידול במספר כלי הרכב הפרטיים המבוטחים ב"פול" בעקבות עדכון דמי הביטוח לרכבים הפרטיים. בשנת 2019 עלות הנזקים בגין ביטוח אופנועים הסתכמה בכ-949 מיליון ש"ח, לעומת 916 מיליון ש"ח בשנת 2018. תרשים ג-4 מציג את שלושת מקורות המימון של תשלומי הביטוח לרוכבי אופנוע:

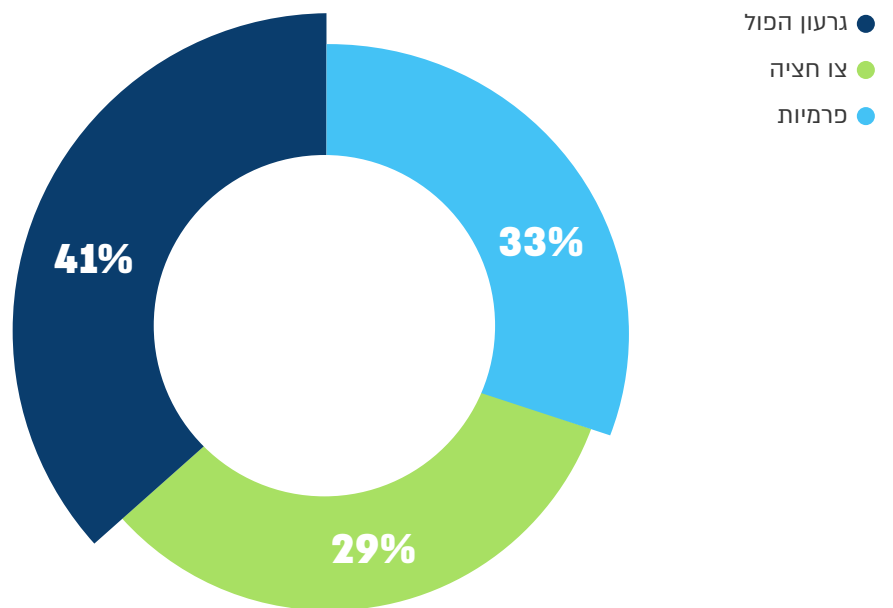
1. דמי ביטוח - בשנת 2019 סך דמי הביטוח של רוכבי דו-גלגלי ב"פול" היו 302 מיליון ש"ח, לעומת 292 מיליון ש"ח בשנת 2018, עלייה של כ-3.4%.

2. צו החצייה - סך הכספים שה"פול" צפוי לקבל מחברות הביטוח מכוח צו החצייה⁷ עקב תאונות אופנוע שהתרחשו ב-2019, ושבהן היה מעורב רכב אחר, מוערך בכ-267 מיליון ש"ח, לעומת 273 מיליון ש"ח ב-2018, ירידה של כ-2%.

3. סבסוד על ידי הציבור ("מרכיב העמסה") - ציבור הנהגים בישראל המבוטחים בביטוח חובה מסבסד את גירעון ה"פול" מדי שנה. בשנת 2019 עמד סבסוד ביטוח האופנועים ב"פול" על 380 מיליון ש"ח, לעומת 351 מיליון ש"ח בשנת 2018, עלייה של כ-8%.

מקורות למימון עלות תביעות בגין תאונות האופנועים ב"פול" בשנת 2019

תרשים ג-4

⁵ במונחי חשיפות.

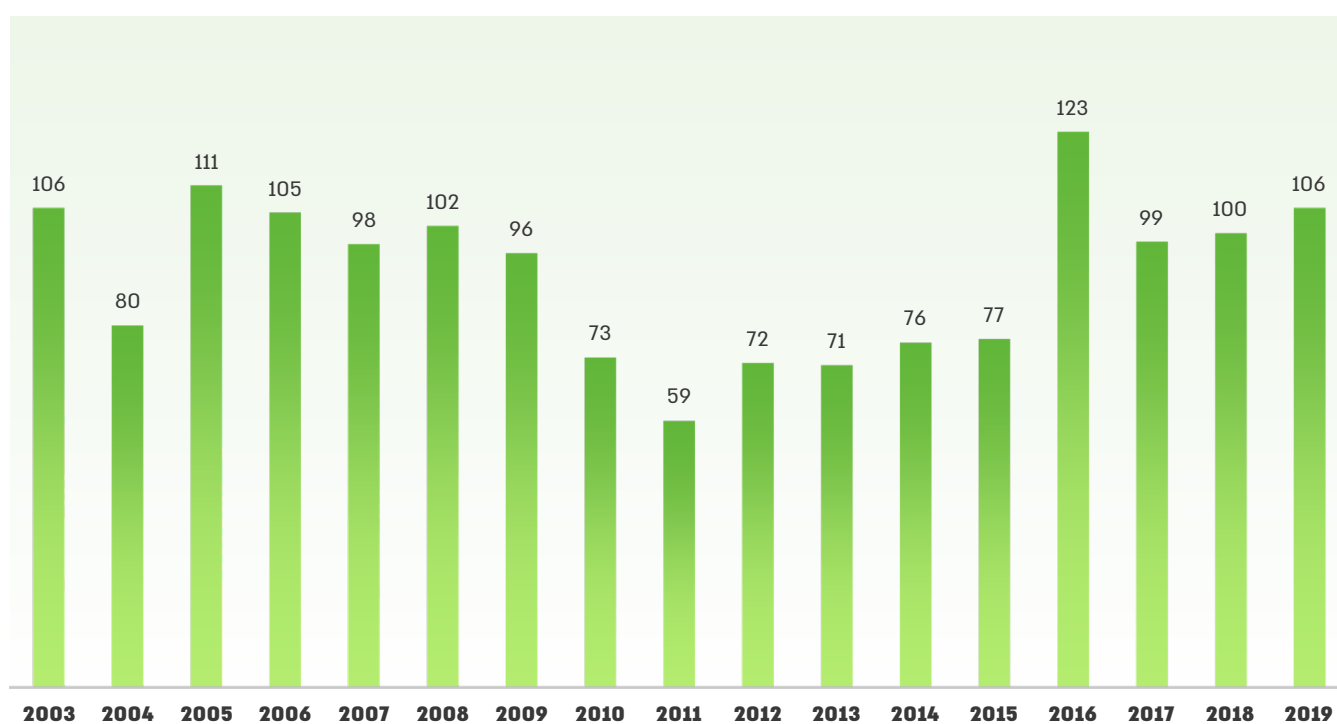
⁶ פרמיות ודמים שהורווחו.

⁷ ב-1 ביוני 2008 נכנס לתוקפו תיקון מספר 20 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975. תיקון זה קבע כי בתאונת דרכים שבה היה מעורב אופנוע ורכב אחר שאינו אופנוע, ישלם המבטח של הרכב האחר למבטח של האופנוע 75% מהפיצויים בגין נזקי הגוף של רוכב האופנוע עקב התאונה, במקום 50% טרם עדכון זה.

[מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות הכספיים של ה"פול" לשנת 2019]

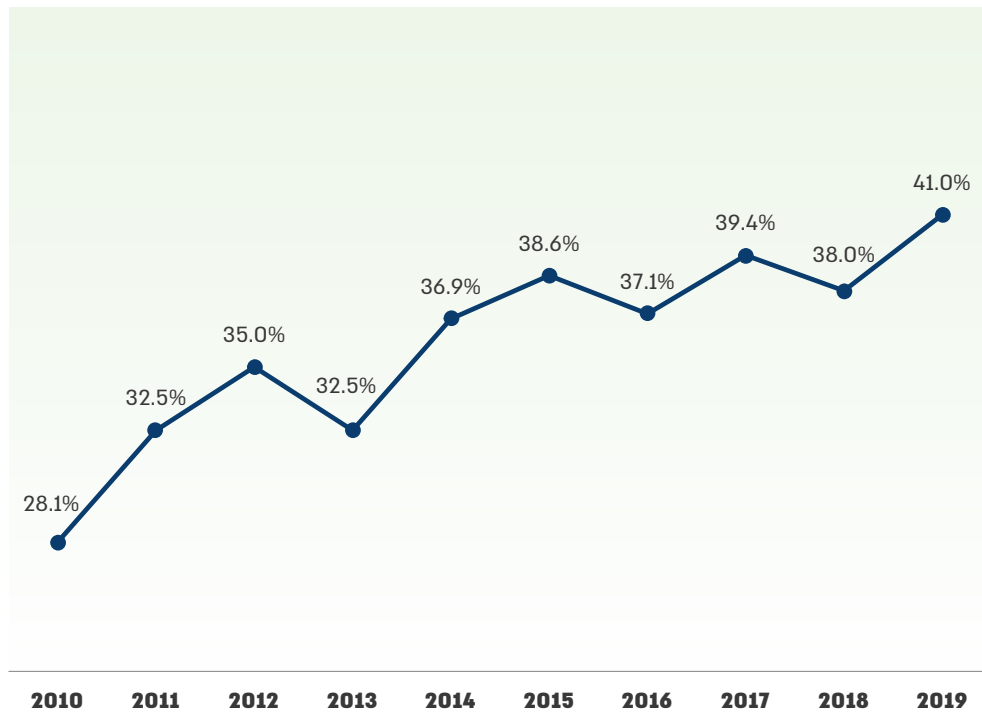

מימון תאונות האופנועים ב"פול" על ידי יתר נהגי הרכב בישראל בשנים 2003-2019
(סבסוד ממוצע לפוליסה בש"ח)

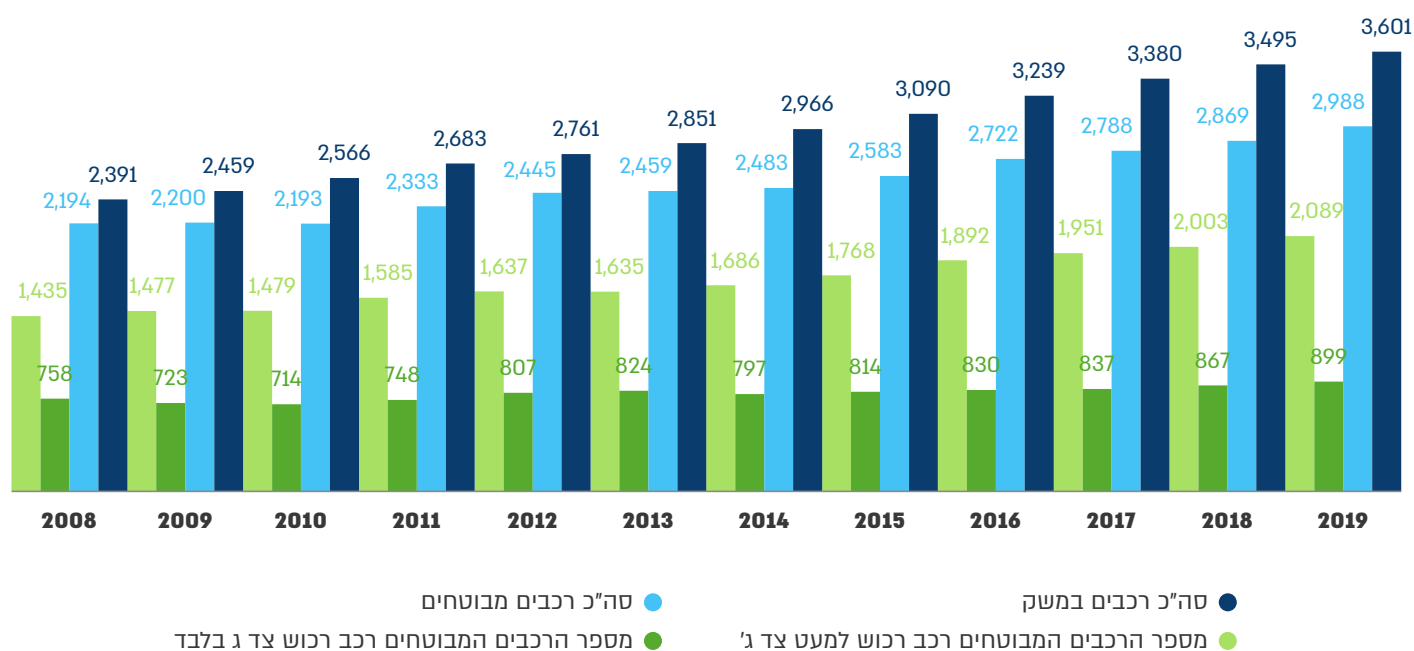
[מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות הכספיים של "הפול" לשנת 2019; נתוני מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי]

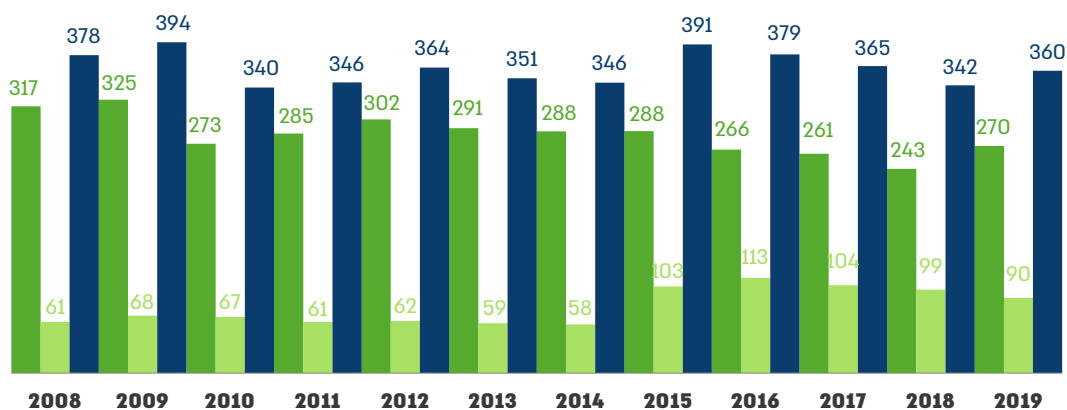
[מקור: מפעיל מאגר הנתונים הסטטיסטי בביטוח רכב חובה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון]

[מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון]

בתרשים ג-7 ניתן לראות כי משנת 2008 עד 2019 מצבת הרכבים בישראל גדלה בכ-50% כאשר שיעור הרכבים המבוטחים נע בין 80% ל-90% לאורך השנים, שיעור זה עומד נכון ל-2019 על 82%.

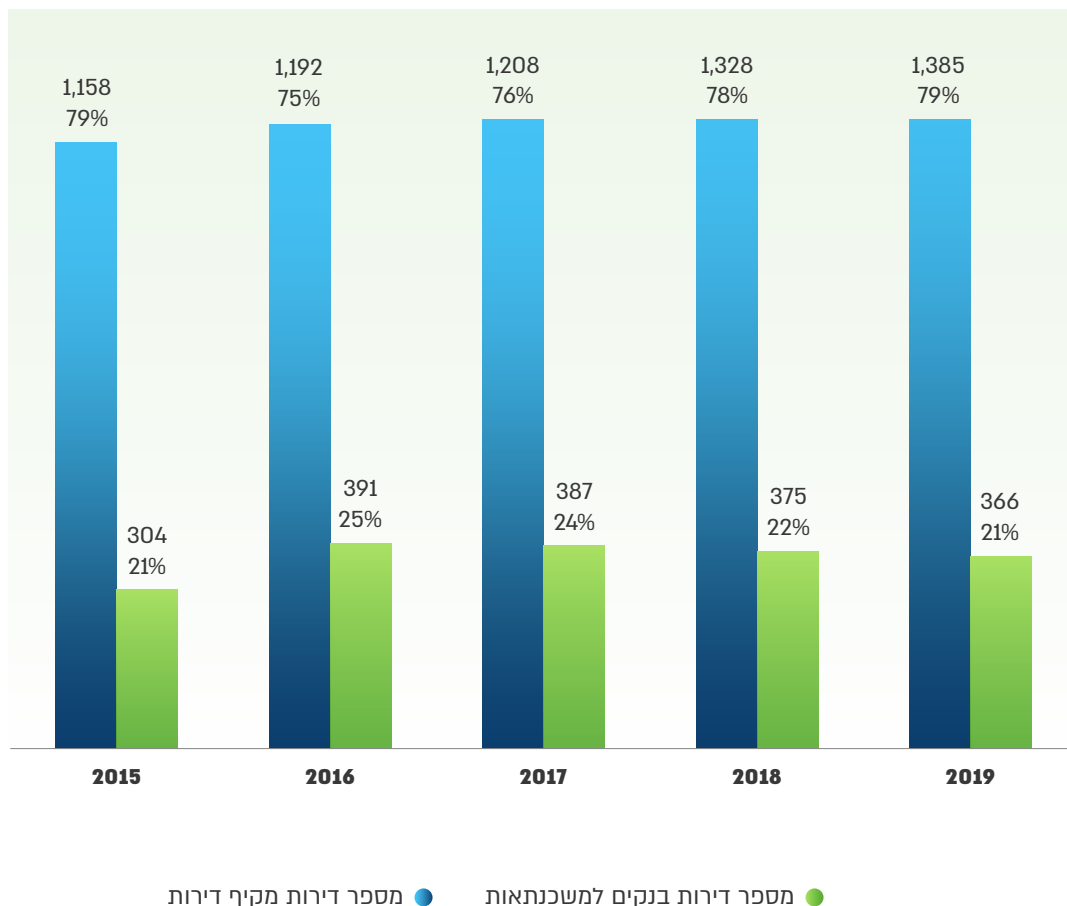
● סה"כ תביעות רכב רכוש ● תביעות ביטוח בענף רכב רכוש, צד ג' בלבד ● תביעות ביטוח בענף רכב רכוש, למעט צד ג'

[מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני דיווח החברות לפי הוראות קודקס הרגולציה]

מתרשים ג-8 ניתן ללמוד כי ישנה עלייה בכמות התביעות בענפי רכב רכוש (כרטי וצד ג'), בניגוד למגמת הירידה הכוללת שנמשכה בשנים האחרונות, והכל על רקע הגידול במצבת כלי הרכב

מספר הדירות המבוטחות בביטוח מקיף-דירות וביטוח דירות שנמכרו באמצעות סוכנויות הבנקים למשכנתאות בשנים 2015-2019 (באלפים)

[מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות]

שיעור המבטוחים באמצעות סוכנויות ביטוח של הבנקים נשאר דומה לשנים קודמות ועומד על כ-21%.

1.7 LOSS RATIO - שיעור הנזקים

שיעור הנזקים הנו היחס בין התביעות ששולמו והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין הפרמיות שהורווחו⁸.

שיעור הנזקים בקרב חברות בענפי ביטוח כללי, 2019 (באחוזים)

לוח ג-5

שם החברה	רכב רכוש	מקיף דירות	בנקים למשכנתאות
AIG	62%	58%	54%
איילון	82%	55%	64%
ביטוח חקלאי	69%	67%	-
ביטוח ישיר	77%	76%	54%
הכשרה	70%	74%	-
הפניקס	69%	48%	66%
הראל	57%	57%	64%
ווישור	29%	94%	-
כלל	76%	56%	64%
ליברה	40%	55%	-
מגדל	69%	58%	66%
מנורה	72%	58%	74%
שומרה	67%	47%	-
שירביט	75%	56%	-
שלמה	45%	59%	57%
סה"כ ביטוח (ממוצע ענפי)	70%	61%	63%

[מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון]

חישוב שיעור הנזקים בענפים מקיף דירות והבנקים למשכנתאות משקף את המאפיינים הייחודיים של ענפים אלה, ומביא בחשבון את דמי הביטוח נטו למבטחי המשנה כחלק מסך התביעות.

⁸ אם חברת ביטוח משלמת 60 ש"ח לתביעות, מתוך כל 100 ש"ח שהרוויחה מהפרמיות ששילמו לה (ואין תביעות נוספות שנרשמו במהלך השנה), יחס התביעות שלה יהיה 60%. יחס זה עשוי לשקף את איכות החיתום בשנה הנמדדת.

2019	2018	2017	2016	2015 ⁹	2014	2013	2012	2011	
66%	67.6%	72%	79%	79%	74%	74%	78%	80%	רכב רכוש
57%	61%	55%	58%	63%	40%	¹⁰ 52%	45%	44%	מקיף דירות
65%	63%	62%	60%	70%	65%	62%	61%	52%	בנקים למשכנתאות

[מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון]

⁹ בשנת 2015 נערך שינוי בשיטת החישוב של שיעור הנזקים בענפי מקיף דירות ובנקים למשכנתאות לצורך ההצגה בדוח זה.

¹⁰ את הגידול בשיעור הנזקים בענף מקיף דירות בשנת 2013 ניתן לייחס למספר אירועי מזג אויר ונזקי טבע שאירעו באותה שנה (כגון אירוע בת חפר).

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מפקחת על ביטוחי הבריאות והסיעוד המשווקים על ידי חברות הביטוח. ביטוחים אלו כוללים ביטוחים הנמכרים במתכונת פרט - ישירות למבוטח, וכן במתכונת קבוצתית דוגמת מעסיקים וקופות החולים.

2.1 נתונים עיקריים בביטוח בריאות

ביטוח בריאות כולל שני ענפים: ענף מחלות ואשפוז, שבו מתרכזת מרבית פעילות חברות ביטוח בתחום הבריאות, וענף תאונות אישיות. ענף מחלות ואשפוז כולל את תתי-הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (דוגמת ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח סיעודי, ביטוח מחלות קשות, ביטוחי שיניים, ביטוחי נכות, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוח בריאות לעובדים זרים.

תרשים ג-10

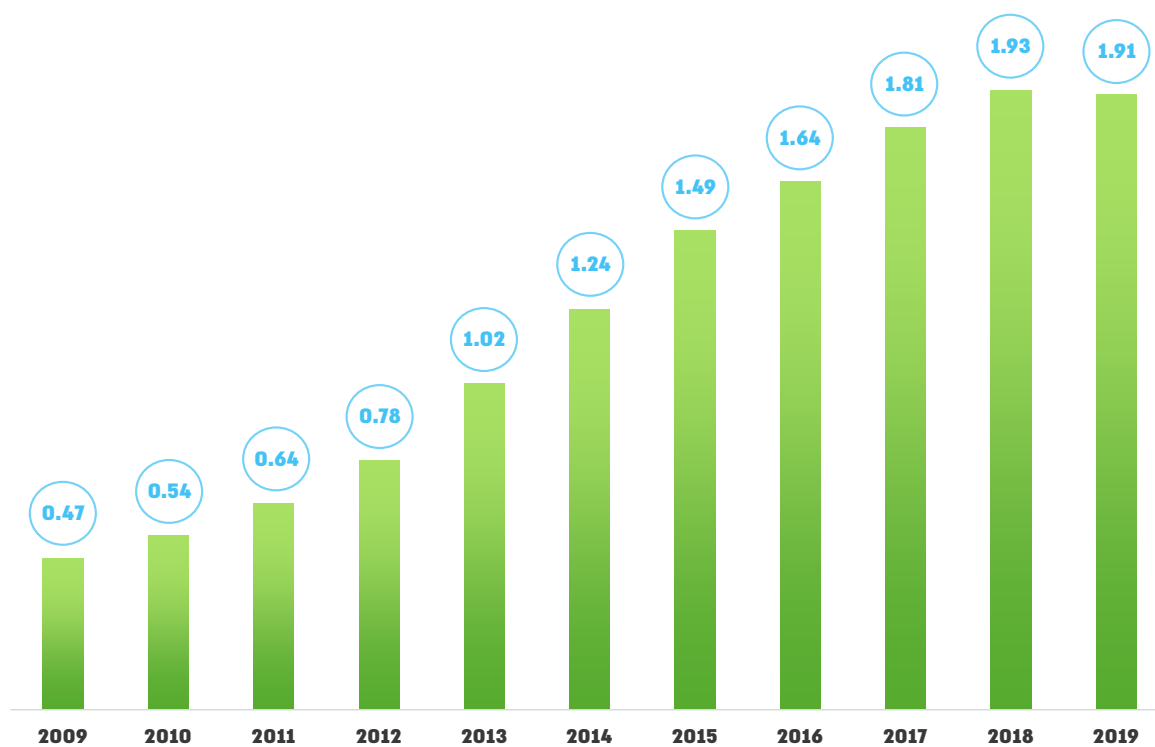
סך דמי הביטוח ברוטו בביטוח בריאות (הוצאות רפואיות) בשנים 2009-2019 (במיליארדי ש"ח)¹¹

[מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות]

¹¹ נתוני פרק זה אינם כוללים ביטוחי אבדן כושר עבודה, המדווחים כחלק מהדיווח על ביטוחי חיים. ראו פרק החיסכון הפנסיוני.

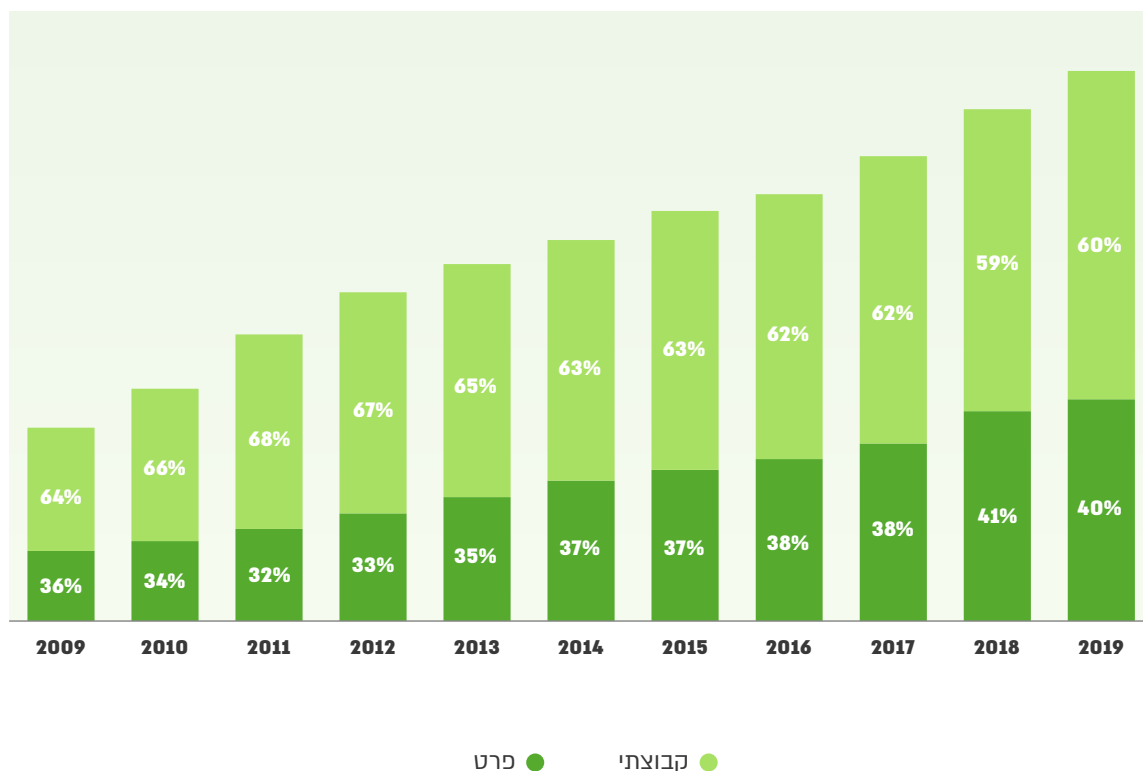
דמי ביטוח ברוטו בענף מחלות ואשפוז בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי תתי-ענפים, 2009 לעומת 2019 (במיליוני ₪)¹²

נתח שוק		סך הכל			קבוצתי			פרט			במיליוני ₪	
שיעור שינוי	נתח שוק של תת-הענף לשנת 2009 (באחוזים)	נתח שוק של תת-הענף לשנת 2009 (באחוזים)	שיעור שינוי	2019	2009	שיעור שינוי	2019	2009	שיעור שינוי	2019		2009
22%	38%	31%	184%	4,578	1,609	166%	2,732	1,026	217%	1,845	583	סיעודי
-3%	36%	37%	126%	4,282	1,891	109%	1,490	712	137%	2,792	1,179	הוצאות רפואיות
2%	10%	10%	139%	1,184	495	21%	48	40	149%	1,136	456	מחלות קשות
11%	7%	6%	160%	857	330	10,983%	107	1	128%	749.48	329	נסיעות לחו"ל
-51%	4%	9%	14%	503	441	16%	503	435	-100%	0	6	שיניים
26%	3%	3%	194%	384	131	87%	17	9	202%	367	121	עובדים זרים
-61%	2%	4%	-9%	191	210	134%	42	18	-22%	150	192	נכויות
-60%	0%	1%	-5%	43	45	-20%	21	26	15%	22	19	אחר
	100%	100.0%	133%	12,021	5,151	119%	4,961	2,267	145%	7,061	2,844	סה"כ מחלות ואשפוז

[מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון]

¹² ב-2009 אין מידע לגבי תאונות אישיות בחלוקה לפרט ולקבוצתי, ולכן אין אפשרות לערוך השוואה לתת ענף זה.

[מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות]

בשנת 2019 סך דמי ביטוח בתת-הענף סיעודי: פרט - 1.85 מיליארד ₪; קבוצתי - 2.73 מיליארד ₪.

מספרן של הפוליסות לביטוח סיעודי בסוף 2018 עמד על כ-5.3 מיליון, מתוכם כ-951 אלף בביטוח סיעודי פרט, וכ-4.4 מיליון בביטוח סיעודי קבוצתי. מרבית המבוטחים בביטוח סיעודי קבוצתי, כ-4 מיליון, מבוטחים בביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים.

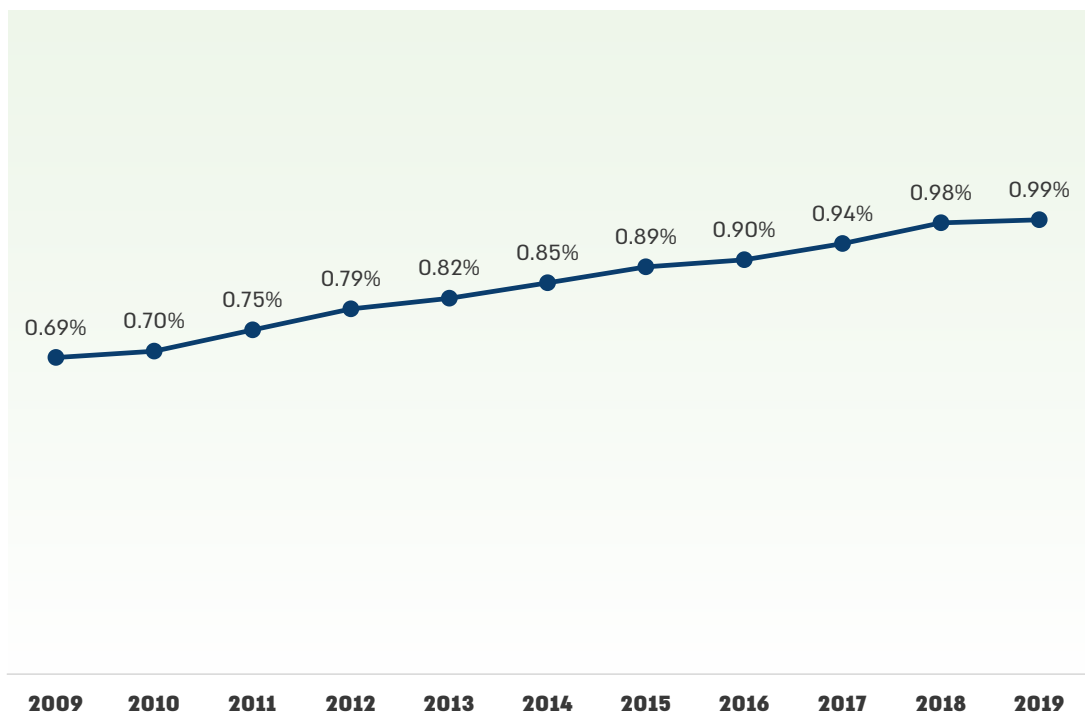
שינוי בעתודת ביטוח אחרת ביחס לשנה קודמת	שיעור עמלות		עמלות ישירות		שיעור החזר ⁽¹⁴⁾ (Loss ratio)		תביעות ברוטו ⁽¹³⁾		פרמיות		2019 במיליוני ₪	
	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט		
(13)	191	7%	26%	106	723	76%	40%	1,134	1,124	1,490	2,792	הוצאות רפואיות
1,443	4,171	2%	18%	51	334	לא רלוונטי		2,468	759	2,732	1,845	סיעודי
(1)	4	7%	2%	3	27	49%	49%	23	557	48	1,136	מחלות קשות
1	-	2%	-	10	-	81%	-	407	-	503	-	שיניים
-	-	27%	38%	28	285	0%	44%	-	329	107	749	נסיעות לחו"ל
1	(2)	1%	18%	1	27	91%	144%	38	215	42	150	נכויות
-	-	10%	13%	2	47	82%	73%	14	268	17	367	עובדים זרים
0	(1)	17%	3%	3	1	לא רלוונטי		17	25	21	22	אחר
1,431	4,363	4%	20%	204	1,444	83%	46%	4,102	3,278	4,961	7,061	סה"כ מחלות ואשפוז
-	35	7%	27%	18	458	125%	47%	293	796	235	1,677	תאונות אישיות
1,431	4,398	4%	22%	222	1,902	85%	47%	4,395	4,074	5,196	8,737	סה"כ בריאות

[מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון]

¹³ תביעות ברוטו - תביעות ששולמו, שינוי בתביעות תלויות, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות ששולמו ושינוי בהוצאות עקיפות ששולמו והשינוי בגין חלק העתודה עבור תביעות שבתשלום.

¹⁴ שיעור החזר (loss ratio) - מוגדר עבור טבלה זו כיחס שבין התביעות ברוטו לדמי הביטוח בתת ענף מסוים באותה שנה. מדד זה אינו מייצג עבור ענפי ביטוח המתאפיינים בתקופת ביטוח ארוכה, ובכללם ביטוח סיעודי קבוצתי, שבו מרבית דמי הביטוח משויכים לתכניות ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים, בהן חלק מדמי הביטוח מיועד לכיסוי ארוך טווח לחברי הקבוצה. בענפים אלו, דמי הביטוח בשנה מסוימת נגבים גם בגין סיכונים עתידיים, ולכן לא בהכרח באים לידי ביטוי בתביעות באותה שנה.

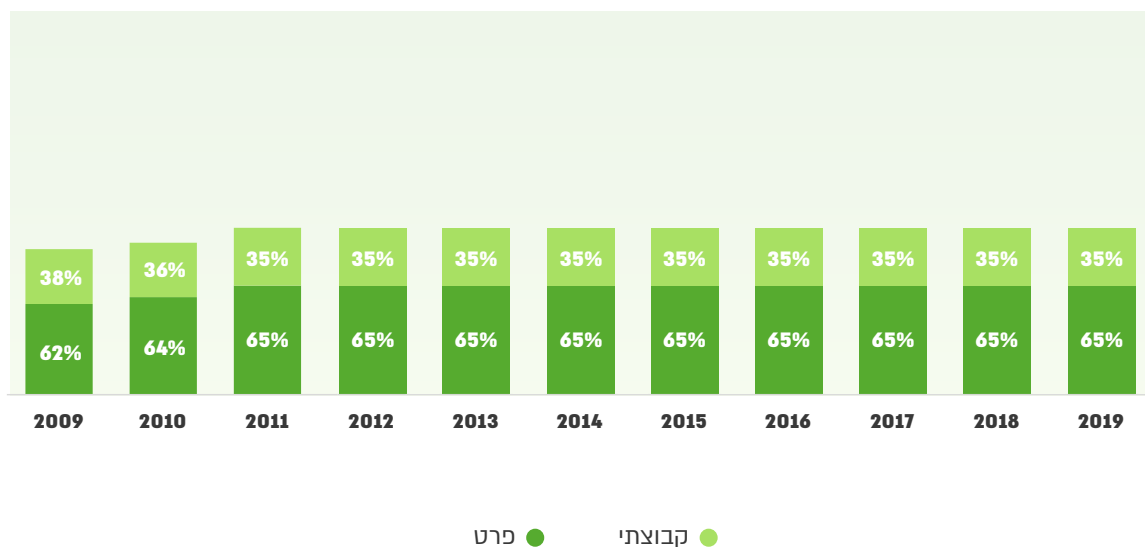

¹³ בסיס הנתונים של הבדיקה הוא התוצר המקומי הגולמי במחירי שוק שוטפים.

סך דמי ביטוח ברוטו בתת הענף הוצאות רפואיות, בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, 2009-2019 (במיליארדי ש"ח)

[מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות]

בשנת 2019 סך דמי ביטוח בענף הוצאות רפואיות, פרט: 2.79 מיליארד ש"ח; בשנת 2019 סך דמי ביטוח בענף הוצאות רפואיות, קבוצתי: 1.49 מיליארד ש"ח.

מדדי ריכוזיות ונתח שוק

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מפקחת על ביטוחי הבריאות והסיעוד המשווקים על ידי חברות הביטוח. ביטוחים אלו כוללים ביטוחים הנמכרים במתכונת פרט - ישירות למבוטח, וכן במתכונת קבוצתית דוגמת מעסיקים וקופות החולים.

מדדי ריכוזיות בביטוחי בריאות בחלוקה לתת-ענפים, 2009 ו-2019 (לפי דמי ביטוח)¹⁴

לוח ג-9

קבוצתי						פרט						
CR5		CR3		הרפינדל - הירשמן (HHI)		CR5		CR3		הרפינדל - הירשמן (HHI)		
2019	2015	2019	2009	2019	2009	2019	2015	2019	2009	2019	2009	
96%	99%	83%	96%	0.15	0.37	94%	94%	68%	67%	0.20	0.19	הוצאות רפואיות
99%	100%	92%	77%	0.58	0.28	93%	93%	67%	64%	0.19	0.19	מחלות קשות
100%	100%	100%	100%	1.00	1.00	97%	95%	87%	88%	0.35	0.36	נסיעות לחו"ל
100%	100%	96%	99%	0.62	0.37	97%	98%	79%	71%	0.27	21.0	סיעודי
100%	100%	93%	97%	0.44	0.42	96%	97%	69%	67%	0.20	0.19	נכויות
100%	98%	89%	89%	0.34	0.44	98%	100%	90%	100%	-	0.47	שיניים
100%	100%	100%	-	1.00	-	100%	100%	100%	84%	0.57	0.27	עובדים זרים
96%	99%	86%	92%	0.40	0.33	94%	95%	71%	66%	0.21	0.19	סה"כ מחלות ואשפוז
100%	98%	91%	אין מידע	0.47	אין מידע	77%	81%	56%	אין מידע	0.17	אין מידע	תאונות אישיות

[מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות]

ענף ביטוח הבריאות מאופיין בריכוזיות גבוהה, בהשוואה לענף ביטוח כללי.

¹⁴ להסבר על אופן חישוב מדדי ריכוזיות ראו סעיף 1.3.

נתח שוק בדמי ביטוח ברוטו בביטוח בריאות בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי תת-ענפים (במילוני ש"ח)

לוח ג-10

הוצאות רפואיות ביטוח סעודי מחלות קשות	הראל	כלל	הפניקס	מגדל	מנורה	AIG	איילון	ביטוח ישיר	הכשרה	שירביט	שומרה	שלמה	סך לפי תת הענף
הוצאות רפואיות	פרט	805	390	593	506	16	90	52	6	1	0	0	2,792
קבוצתי	קבוצתי	690	88	393	152	0	102	0	0	0	0	0	1,490
נתח שוק	35%	11%	23%	15%	9%	0%	4%	1%	0%	0%	0%	0%	100%
ביטוח סיעודי	פרט	755	266	254	430	0	35	0	14	0	0	0	1,845
קבוצתי	קבוצתי	1,377	79	1,078	6	0	0	0	0	0	0	0	2,732
נתח שוק	47%	8%	29%	10%	6%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
מחלות קשות	פרט	256	229	160	243	25	25	21	3	0	0	0	1,136
קבוצתי	קבוצתי	35	1	3	2	0	8	0	0	0	0	0	48
נתח שוק	25%	19%	14%	21%	15%	2%	3%	2%	0%	0%	0%	0%	100%
שיניים	פרט	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
קבוצתי	קבוצתי	238	0	169	32	0	18	0	0	0	0	0	503
נתח שוק	47%	0%	34%	6%	9%	0%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
נסיעות לחו"ל	פרט	213	4	409	37	40	0	11	0	28	0	0	749
קבוצתי	קבוצתי	0	107	0	0	0	0	0	0	0	0	0	107
נתח שוק	25%	13%	48%	4%	1%	5%	0%	1%	0%	3%	0%	0%	100%
נכויות	פרט	37	28	18	38	0	23	2	0	0	0	0	150
קבוצתי	קבוצתי	0	0	7	3	0	30	0	0	0	0	0	42
נתח שוק	19%	15%	13%	21%	13%	0%	17%	1%	0%	0%	0%	0%	100%
עובדים זרים	פרט	243	0	0	0	85	39	0	0	0	0	0	367
קבוצתי	קבוצתי	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	17
נתח שוק	63%	0%	0%	0%	22%	0%	15%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
אחר	פרט	0	0	0	4	18	0	0	0	0	0	0	22
קבוצתי	קבוצתי	7	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	21
נתח שוק	17%	0%	32%	8%	43%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
סה"כ לפי חברה		4,657	1,192	3,099	1,453	80	368	86	23	29	0	0	12,021
נתח שוק לחברה	39%	10%	26%	12%	9%	0.7%	3%	0.7%	0.2%	0.2%	0%	0%	100%
תאונות אישיות	פרט	544	214	179	197	140	51	179	12	1	2	11	1,677
קבוצתי	קבוצתי	23	10	22	10	0	168	0	0	0	0	1	234
נתח שוק	30%	12%	11%	11%	8%	7%	11%	9%	1%	0%	0%	1%	100%

[מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות]

